

Markant stigning i andelen af ufaglærte på SOSU-området i kommunerne

Markant stigning i andelen af ufaglærte på SOSU-området i kommunerne

FOA har på baggrund af data fra Kommunernes og Regionernes Løndatakontor (KRL) analyseret andelen af ufaglærte på SOSU-området. Tallene viser, at fra 2015-2025 er andelen af ufaglærte steget med over 10 procentpoint fra ca. 12 pct. i 2015 til ca. 22 pct. i 2025. Det vil sige at over en femtedel af de ansatte SOSU'er ikke har relevant faglig uddannelse. Tallene viser tillige en stor kommunal variation. De kommuner, der har den største andel af ufaglærte SOSU'er har over 30 pct., mens kommunerne med den laveste andel placerer sig omkring 9-12 pct. Ser man på udviklingen fra 2015-2025 på kommuneniveau, så har de kommuner, der har haft den største procentvækst i antallet af ufaglærte SOSU'er haft en vækst på over 20 pct. point. Kun to kommuner har haft et fald i andelen af ufaglærte.

Hovedkonklusioner:

- Fra 2015-2025 er antallet af ufaglærte ansatte på SOSU-området i kommunerne steget med ca. 10.200 personer. Dette svarer til en meget markant stigning på over 10 procentpoint fra 2015-2025.
- Der er store kommunale forskelle i andelen af ufaglærte SOSU'er. Fire kommuner har således over 30 pct. ufaglærte SOSU'er i 2025. Det drejer sig om Århus (33,8 pct.), Samsø (32,2 pct.), Lyngby-Taarbæk (30,4 pct.) og Skanderborg (30,1 pct.). Den laveste andel finder man i Brøndby (8,9 pct.), Fredericia (10,9 pct.) og Stevns (11,7 pct.)
- Ser man på udviklingen fra 2015-2025 i kommunerne, så finder man den største stigning i andelen af ufaglærte SOSU'er i Ærø, der dog er en meget lille kommune, med få ansatte, hvor ganske få personer kan lave store procentuelle udsving. Ser man bort fra Ærø er kommunerne med den største stigning Lejre (21,1 pct.), Solrød (20,1 pct.) og Næstved (18,7 pct.). Laveste stigning finder man i Frederiksberg (1,2 pct.), Holstebro (1,3 pct.) og Lyngby-Taarbæk (1,4 pct.) Kun to kommuner har haft et fald i andelen. Det drejer sig om Lemvig (-0,4 pct) og Egedal (-3,6 pct.). Det vil sige, at 96 ud af 98 har haft stigende andel af ufaglærte SOSU'er.

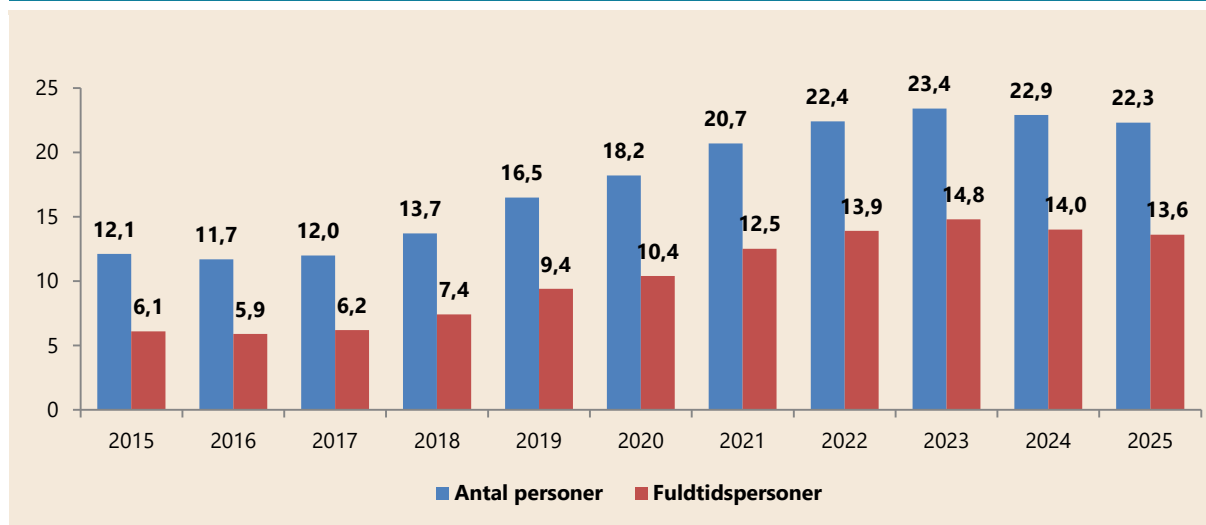

På ti år er andelen af ufaglærte SOSU'er i kommunerne steget markant på landsplan

Andelen af de ansatte SOSU'er, som ikke har en formel uddannelse, er steget markant i kommunerne på ti år. Det viser tal fra Kommunerne og Regionernes Løndatakontor (KRL). Hvor det i 2015 var 12,1 pct. af de ansatte SOSU'er, der var ufaglærte, er tallet i 2025 22,3 pct.

Dette er målt i antal personer og ikke fuldtidspersoner. Da SOSU'er meget ofte har færre timer end fuldtid, har vi valgt at anvende antal personer i denne analyse. I nedenstående har vi dog også medtaget andelen omregnet til fuldtidspersoner. Det sænker niveauet, men ændrer ikke på udviklingen. Målt som fuldtidspersoner er andelen af ufaglærte mere end fordoblet fra 6,1 pct. i 2015 til 13,6 pct. i 2025. Uanset om man anvender antal personer eller fuldtidspersoner, så er tendensen helt klar. Stigningen i ufaglærteandelen er markant.

Figur 1. Udviklingen i procentandelen af ufaglærte på SOSU-området i kommunerne 2015-2025

Kilder og anmærkninger: KRL-data 2015-2025 marts måned alle år. Dette er ekskl. elever, fleksjobbere og ekstraordinært ansatte.

Den store stigning i andelen af ufaglærte skyldes først og fremmest, at antallet af lærepladser på social- og sundhedsuddannelserne blev reduceret kraftigt efter 2015. Og der blev kun delvist rettet op på antallet af lærepladser i 2020. Derudover kan en del af stigningen og den efterfølgende aftagende udvikling i perioden fra 2021 og frem også skyldes, at der med finanslovsaftalen for 2021 blev vedtaget en pulje til "Flere hænder og højere kvalitet i ældreplejen"¹, som i perioden afsatte 400-500 mio. kr. til at sende ufaglærte SOSU'er på uddannelse, mens erstatningspersonale, som typisk ville være ufaglært, kom ind og dækkede deres arbejde imens. Fra og med 2025 er puljen overgået til

¹ <https://www.kk.dk/sites/default/files/agenda/a901d6d5-1b49-45b5-8df3-8fefbe3b4131/84709bf1-809f-4240-8c04-720541c41229-bilag-2.pdf>

kommunernes bloktilskud. Der kan således være kommet et ryk ind af ufaglærte i perioden efter 2021. Omvendt var målsætningen med puljen, at man faktisk fik styrket andelen af uddannet personale, og selv om tallet er faldet svagt i 2024 og 2025, så er niveauet stadig alt for højt og langt højere end for ti år siden. Umiddelbart er det således ikke lykkedes for alvor at få vendt udviklingen. Derudover skal væksten i ufaglært personale på social- og sundhedsområdet i kommunerne også ses i sammenhæng med, at antallet af beskæftigede på området er vokset i takt med at der er kommet flere ældre. Antallet af uddannede social- og sundhedshjælpere og social- og sundhedsassistenter har altså ikke kunnet følge med behovet for flere ansatte på ældreområdet.

Markante kommunale forskelle i andelen af ufaglærte SOSU'er

Der er meget store kommunale forskelle på, hvor stor en andel af SOSU-personale, der er ufaglært i 2025. Generelt er billedet, at andelen er ret høje. 54 ud af 98 kommuner har 20 pct. eller mere, som er ufaglært. Den højeste andel finder man i Aarhus, hvor mere end en tredjedel (33,8 pct.) er ufaglærte på SOSU-området. Dernæst følger Samsø med 32,2 pct. Samsø er dog en meget lille kommune, med få ansatte, hvor ganske få personer kan rykke procenterne ganske meget. Derudover ligger Lyngby-Taarbæk med 30,4 pct. og Skanderborg med 30,1 pct. og Odder med 29,7 pct. i toppen blandt kommuner med meget høj andel af ufaglærte SOSU'er.

De kommuner som har den laveste andel af ufaglærte SOSU'er er Brøndby med 8,9 pct., Fredericia med 10,9 pct., Stevn med 11,7 pct. og Vallensbæk med 11,8 pct. Det vil sige, at den kommune som har den højeste andel, Århus, har en andel ufaglærte som er næsten fire gange så høj som i kommunen med den laveste andel, Brøndby.

Tabel 1. Andelen af ufaglærte SOSU'er i 2025 opdelt på kommuner

Albertslund	18,3	Langeland	13,0
Allerød	16,7	Lejre	28,2
Assens	18,8	Lemvig	21,0
Ballerup	27,3	Lolland	13,1
Billund	23,1	Lyngby-Taarbæk	30,4
Bornholm	12,0	Læsø	20,0
Brøndby	8,9	Mariagerfjord	18,9
Brønderslev	22,3	Middelfart	16,8
Dragør	19,2	Morsø	13,9

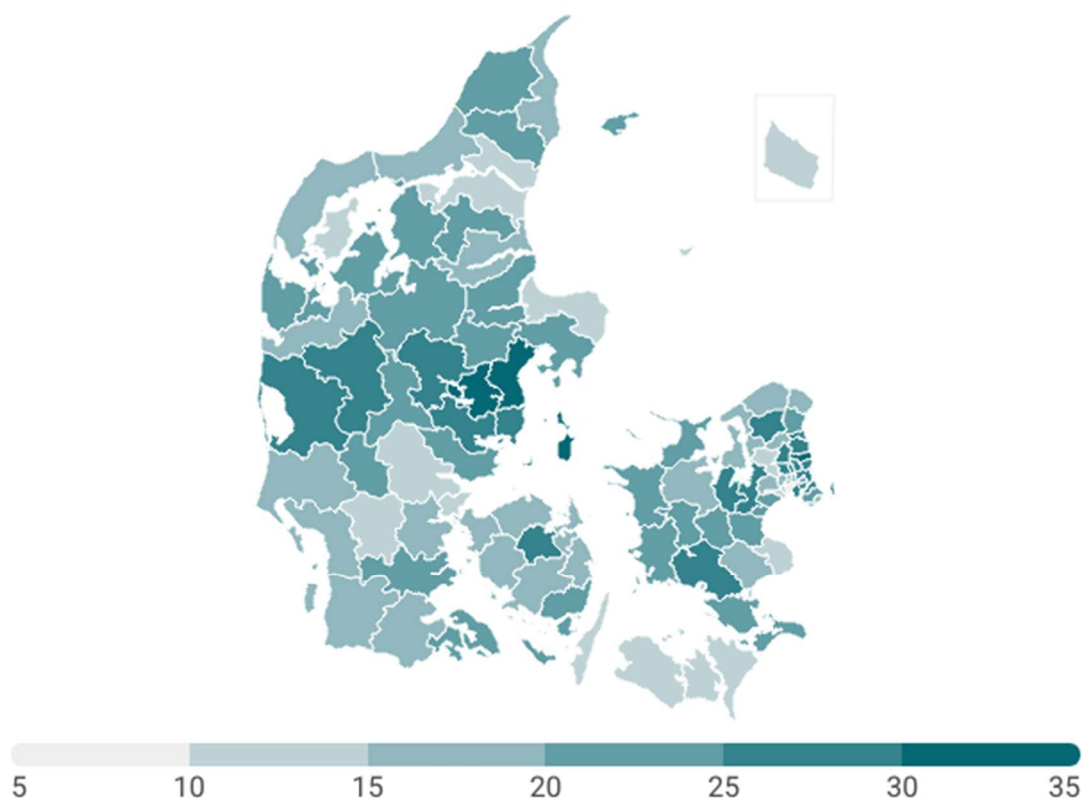
Egedal	12,4	Norddjurs	14,4
Esbjerg	16,5	Nordfyns	18,9
Faaborg-Midtfyn	16,9	Nyborg	18,4
Fanø	15,3	Næstved	25,3
Favrskov	24,1	Odder	29,7
Faxe	15,0	Odense	28,4
Fredensborg	20,5	Odsherred	20,1
Fredericia	10,9	Randers	23,5
Frederiksberg	22,5	Rebild	22,6
Frederikshavn	18,3	Ringkøbing-Skjern	28,8
Frederikssund	19,6	Ringsted	20,0
Furesø	29,2	Roskilde	28,6
Gentofte	28,1	Rudersdal	26,8
Gladsaxe	25,1	Rødovre	16,9
Glostrup	18,5	Samsø	32,2
Greve	21,7	Silkeborg	25,1
Gribskov	18,7	Skanderborg	30,1
Guldborgsund	14,2	Skive	21,5
Haderslev	21,5	Slagelse	22,9
Halsnæs	17,7	Solrød	20,1
Hedensted	24,8	Sorø	23,7
Helsingør	15,2	Stevns	11,7

Herlev	27,5	Struer	22,4
Herning	26,3	Svendborg	21,7
Hillerød	27,4	Syddjurs	23,5
Hjørring	21,9	Sønderborg	24,9
Holbæk	18,4	Thisted	18,6
Holstebro	18,9	Tårnby	21,7
Horsens	28,2	Tønder	15,7
Hvidovre	27,1	Vallensbæk	11,8
Høje-Taastrup	19,2	Varde	15,6
Hørsholm	27,7	Vejen	12,6
Ikast-Brande	23,5	Vejle	14,4
Ishøj	13,5	Vesthimmerlands	23,8
Jammerbugt	15,4	Viborg	22,5
Kalundborg	21,2	Vordingborg	20,5
Kerteminde	17,9	Ærø	24,4
Kolding	18,6	Aabenraa	15,0
København	27,4	Aalborg	14,0
Køge	21,9	Aarhus	33,8

Kilder og anmærkninger: KRL-data 2025 marts måned. Der er afgrænset på antal personer, eksl. elever, fleksjobbere og ekstraordinært ansatte. Der er anvendt antal personer som population.

Nedenfor ses kommunernes andele af ufaglærte SOSU'er i 2025 på et Danmarks-kort.

Figur 2. Andelen af ufaglærte SOSU'er i 2025 opdelt på kommuner

Kilder og anmærkninger: KRL-data 2025 marts måned. Der er afgrænset på antal personer, eksl. elever, fleksjobbere og ekstraordinært ansatte. Der er anvendt antal personer som population.

Næsten alle kommuner har haft en stigning i andelen af ufaglærte siden 2015

Ser man på udviklingen i kommunerne fra 2015-2025 er det bemærkelsesværdigt, at næsten alle kommuner har haft en stigende andel af ufaglærte SOSU'er. Kun to kommuner, Lemvig og Egedal, har haft en faldende andel med hhv. 0,4 pct. point og -3,6 pct. point. De resterende 96 kommuner har haft en stigende andel af ufaglærte SOSU'er.

I nedenstående vælger vi ikke at kommentere på de fire små ø-kommuner Ærø, Samsø, Fanø og Læsø, da der er ganske få ansatte, og hvor ganske beskedne ændringer i personalesammensætningen medfører store procentvise ændringer.

Størst stigning i andelen af ufaglærte (fraset Ærø) har været i Lejre med 21,1 pct. point. Derefter følger Solrød med 20,1 pct. point og Næstved med 18,7 pct. point. Udover de to kommuner med faldende andel, har stigningen været lavest i Frederiksberg med 1,2 pct. point, Holstebro med 1,3 pct. point, og Lyngby-Taarbæk med 1,4 pct. point.

Tabel 1. Andelen af ufaglærte SOSU'er procentvis udvikling 2015-2025 opdelt på kommuner

Albertslund	4,7	Langeland	6,4
Allerød	4,3	Lejre	21,1
Assens	13,4	Lemvig	-0,4
Ballerup	11,6	Lolland	11,2
Billund	14,8	Lyngby-Taarbæk	1,4
Bornholm	6,5	Læsø	1,6
Brøndby	5,6	Mariagerfjord	8,7
Brønderslev	8,1	Middelfart	12,2
Dragør	10,0	Morsø	1,8
Egedal	-3,6	Norddjurs	4,1
Esbjerg	5,5	Nordfyns	15,1
Faaborg-Midtfyn	8,8	Nyborg	7,5
Fanø	15,3	Næstved	18,7
Favrskov	9,7	Odder	16,0
Faxe	6,9	Odense	16,9
Fredensborg	6,4	Odsherred	14,1

Fredericia	10,9	Randers	11,9
Frederiksberg	1,2	Rebild	7,0
Frederikshavn	6,3	Ringkøbing-Skjern	14,4
Frederikssund	11,3	Ringsted	6,5
Furesø	8,0	Roskilde	12,1
Gentofte	4,0	Rudersdal	4,1
Gladsaxe	8,9	Rødovre	6,5
Glostrup	12,3	Samsø	15,0
Greve	9,4	Silkeborg	13,4
Gribskov	3,3	Skanderborg	12,7
Guldborgsund	10,1	Skive	7,2
Haderslev	10,4	Slagelse	16,5
Halsnæs	9,2	Solrød	20,1
Hedensted	16,0	Sorø	12,8
Helsingør	3,7	Stevns	8,4
Herlev	10,8	Struer	15,6
Herning	16,2	Svendborg	11,2
Hillerød	10,6	Syddjurs	15,0
Hjørring	12,7	Sønderborg	12,3
Holbæk	14,8	Thisted	6,3
Holstebro	1,3	Tårnby	3,8
Horsens	14,2	Tønder	7,6

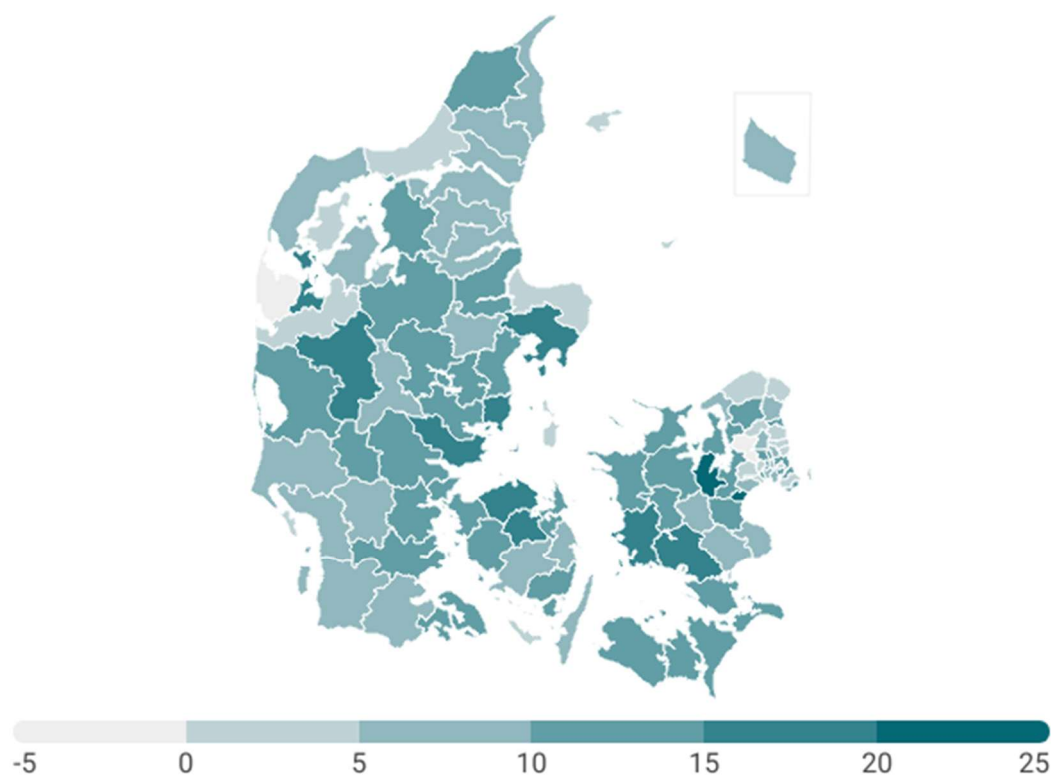

Hvidovre	5,2	Vallensbæk	11,8
Høje-Taastrup	2,5	Varde	8,6
Hørsholm	13,1	Vejen	6,5
Ikast-Brande	9,1	Vejle	14,4
Ishøj	4,4	Vesthimmerlands	12,7
Jammerbugt	3,2	Viborg	14,5
Kalundborg	12,4	Vordingborg	12,3
Kerteminde	12,1	Ærø	24,4
Kolding	10,0	Aabenraa	6,5
København	10,7	Aalborg	7,3
Køge	11,8	Aarhus	14,6

Kilder og anmærkninger: KRL-data 2015 & 2025 marts måned alle år. Der er afgrænset på antal personer, ekskl. elever, fleksjobbere og ekstraordinært ansatte. Der er anvendt antal personer som population.

Nedenfor ses den kommunale udvikling 2015-2025 på et Danmarks-kort.

Figur 3. Andelen af ufaglærte SOSU'er procentvis udvikling 2015-2025 opdelt på kommuner

Kilder og anmærkninger: KRL-data 2015 & 2025 marts måned alle år. Der er afgrænset på antal personer, ekskl. elever, fleksjobbere og ekstraordinært ansatte. Der er anvendt antal personer som population.

FOA's forslag til at få øget andelen af faglærte SOSU'er

- FOA mener på baggrund af ovenstående, at man som minimum skal opskalere antallet af lærepladser på SOSU-uddannelserne med ca. 3.500 årligt fra 9.000 til 12.500 for at håndtere udfordringen fra demografi samt afgang fra faget.
- For at reducere andelen af ufaglærte foreslår FOA, at man genopliver puljen 'Flere hænder og højere kvalitet i ældreplejen' som blev afsat på finansloven 2021-2024. Den var på 500 mio. kr.

årligt. Puljen skulle sikre, at man kunne hyre erstatningspersonale til SOSU-området, så ufaglært personale i kommunerne kunne tage en SOSU-uddannelse. Det blev ved puljens oprettelse anslået, at der ved fuld indfasning var mulighed for at ansætte 1.012 personer. Puljen er fra og med 2025 overgået til kommunernes generelle bloktilskud².

Metode

Data til denne analyse er Kommunernes og Regionernes Løndatakontor (KRL). Data er fra marts måned 2015-2025. Der er anvendt stillingsbetegnelsen Social- og sundhedspersonale, KL. Heraf tages ufaglærteandelen ved at anvende undergruppen Social- og sundhedspersonale, ikke-uddannede.

Vi har ekskluderet elever, fleksjobbere og ekstraordinært personale. Vores population er primært antal personer, og ikke fuldtidspersoner. Dette skyldes at så stor en andel af SOSU'ene arbejder deltid, hvilket medfører, at man ikke får et egentligt greb om omfanget af ufaglærte, hvis man bruger den fuldtidsomregnede population. Som det ses i figur 1, er der væsentlig forskel på niveauet af ufaglærte andelen alt efter om man anvender fuldtidspersoner eller antal personer, hvor førstnævnte er markant lavere. Det ændrer dog ikke på, at uagtet hvilken population man bruger, så er der en markant stigning i andelen af ufaglærte.

² <https://www.kk.dk/sites/default/files/agenda/a901d6d5-1b49-45b5-8df3-8fefbe3b4131/84709bf1-809f-4240-8c04-720541c41229-bilag-2.pdf>